Мир ЧӘЛАЛ

ШӘРӘФЛИ МҮБАРИЗӘ ЈОЛУ

Ушаглыг вә кәнчлик илләри инсан һәјатынын ән ширин, унудулмаз дөврүдүр. Он дөрд-он беш јашында јенијетмәләр Кәнчә мүәллимләр семинаријасында, тәнәффүс саатларында көј чилидли бир журналы әлдән-әлә кәздирирдиләр. Бу, республикамызда јеничә нәшрә башлајан илк вә јеканә әдәбијјат журналы—«Маариф вә мәдәнијјәт» иди.

Биз бу тәзә, мараглы, мә'луматла зәнкин журналын сәһифәләрини ахыра гәдәр диггәтлә охујар, бири-биримизә тәгдимлә јени бир шеј кәшф етмиш кими севинәрдик. Мирзә Чәлилин, Симурғун, С. Саниһ, Ч. Чаббарлы, С. Һүсејнин һекајәләри семинарија тәләбәләринин әлиндән, дилиндән дүшмәзди. Ики-үч ил сонра маариф назири Руһулла Ахундов журналын редактору олду, адыны «Ингилаб вә мәдәнијјәт» еләди, мәзмунуну да хејли күчләндирди. Әдибләри, шаирләри, алимләри, рәссамлары журналда иштирака чәлб етди. Журнал һәм дә нәфис бир шәкилдә исте'дадлы рәссам Сәдәддинин тәртибаты илә нәшр олунур, чох кениш јајылырды. Әдәбијјат хадимләриндән Ә. Назим, С. Мүмтаз, Һ. Зејналлы, М. Гулијев, мусиги хадимләриндән Ү. Һачыбәјов, мүәллимләрдән Чамо Чәбрајылбәјли вә башгалары өз јазылары илә фәалијјәт көстәрирдиләр.

1923-чү ил нөмрәләриндә бөјүк шаиримиз Мирзә Әләкбәр Сабирин хатирәсинә һәср етдији сәһифәләри журнал шаирин өз әсәрләриндән кәтирдији мисалларла башлајыр:

Дерләр утан, һеч кәсә бир сөз демә.
Һагг сөзү деркән утана билмирәм...
Нејләмәли, көз көрүр, ағлым кәсир,
Мән күнәши көјдә дана билмирәм...

Сабир һаггында мүлаһизәләринин ахырында журнал белә бир һәгигәт дејир: «Сабир бизим ән мәшһур, ән бөјүк шаирләримиздән олдуғу һалда биз ону **јахшы өјрәнмәмишик вә** ејн танымамышыг».

Сонралар журнал тәкчә Сабири дејил, бүтүн классикләримизи кениш халг күтләләринә танытмаг үчүн әлиндән кәләни етди.

Әдәбијјат, мәдәнијјәт, маариф тарихимизи диггәтлә изләјәнләр јахшы билирләр ки, бу журнал совет дөврүндә бизим ән јахшы салнамәмиз, инкишаф вә тәрәгги тарихимизин әсил күзкүсү олмушдур.

Бүтүн гүдрәтли гәләм саһибләримиз, бүтүн мүасир әдәбијјат, елм, сәнәт мәсәләләри, мүзакирәләримиз бу шәрәфли журналын кениш сәһифәләриндә бу вә ја башга дәрәчәдә әкс вә ифадәсини тапмышдыр. 1926-чы илдә Бакыда кечирилән Үмумиттифаг түрколожи гурултајынын бир сыра көркәмли алим нүмајәндәләри «Ингилаб вә мәдәнијјәт» сәһифәләриндә өз сөзләрини демиш, чидди мүзакирәләрдә иштирак етмишләр. Бөјүк мүәллимимиз М. Горкинин, В. Мајаковскинин, ингилабчы шаир Назим Һикмәтин, Сејид Һүсејнин, Ҹ. Ҹаббарлынын әсәрләри журнал сәһифәләрини зәнкинләшдирмәклә, кәнчләри јүксәк идејалы јарадычылыға һәвәсләндирирди.

«Азәрбајҹан» журналы әдәби инкишафымызын ајнасыдыр. Бүтүн мүһүм әсәрләримиз илк дәфә бурадан јајылыр, шөһрәт тапыр. Илк илләрдә мин, ики мин охучусу олан бу журнал инди 66 минә јахын тиражла чап олунур. Јарадычылыг аләминин бөјүк мүһүм проблемләри бурада ишыгландырылыр.

Сон ијирми беш ил әрзиндә јаздыгларымын, демәк олар, һамысы бу журнал васитәсилә јајылмышдыр. Бурада редактор кими чалышан Меһди Һүсејн, М. Ариф, М. Ибраһимов, Р. Рза, Әбүлһәсән, Әһмәд Ҹәмил вә башга јолдашларын фајдалы вә сәмәрәли әмәјини һеч вахт унутмаг олмаз. Журнала кәлән әлјазмасынын нәшр мәрһәләси мәртәбәсинә чатмағы бөјүк коллектив әмәјин, фикир мүбадиләсинин, мүәллифә һәгиги јолдашлыг көмәјинин нәтиҹәсиндә олур.

Һөрмәтли журналымызын јарым әсрлик һәјат вә инкишаф јолуну биз ифтихарла гејд едир, она икинчи јарым әсрликдә даһа бөјүк гәләбәләр арзу едирик.

Гој «Азәрбајҹан» журналы севимли, шөһрәтли совет республикамызын парлаг бәдии салнамәси кими даһа кениш јајылсын.